

คู่มือ

การจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี
ของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม

โดย

นางวิไลวรรณ พลอยทับทิม
ผู้อำนวยการประเมินเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งสำหรับ
ผู้ปฏิบัติงานที่มีประสบการณ์ (ตำแหน่งระดับ 6 ว)
สำนักวิชาการแรงงานและสวัสดิการสังคม
ส่วนนโยบายและแผน

06540

สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม
กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม

112.05.6
1735ก
2544

ห้องสมุดกระทรวงแรงงาน

06540

คู่มือการจัดทำงบประมาณ

คำนำ

คู่มือ "การจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม" ฉบับนี้ จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นเอกสารคู่มือ สำหรับเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานในสังกัดสำนักวิชาการแรงงานและสวัสดิการสังคม หรือหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมที่ปฏิบัติหน้าที่ในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี ได้มีความรู้ ความเข้าใจในระบบงบประมาณได้อย่างถูกต้อง

คู่มือฉบับนี้ จะปูพื้นฐานตั้งแต่ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการงบประมาณ ระบบการจัดทำงบประมาณของประเทศไทยในปัจจุบัน ตั้งแต่กระบวนการจัดทำงบประมาณ การอนุมัติงบประมาณ การบริหารงบประมาณ รวมทั้งการประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณ/การตรวจสอบ จึงจะนำเข้าสู่การจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ซึ่งผู้ศึกษาได้พยายามดำเนินการค้นคว้าข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและสรุปให้ได้กระบวนการที่ชัดเจนที่สุด แต่เนื่องจากการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีมีรายละเอียดเป็นจำนวนมาก หากมีข้อผิดพลาดในรายละเอียดประการใด ผู้ศึกษาขออภัยไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ผู้ศึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งว่า คู่มือฉบับนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับระบบการจัดทำงบประมาณ และผู้สนใจทั่วไป

นางวิไลวรรณ พลอยทับทิม

มกราคม 2544

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
บทที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการงบประมาณ	
ความหมายของงบประมาณ	1
ลักษณะที่ดีของงบประมาณ	3
ปัจจัยที่มีส่วนกำหนดในการกำหนดงบประมาณ	4
ความสำคัญของงบประมาณ	5
ข้อจำกัดของงบประมาณ	6
เหตุที่ทำให้งบประมาณรายจ่ายเพิ่มสูงขึ้น	7
นโยบายงบประมาณ	7
ระบบงบประมาณ	8
รูปแบบของงบประมาณ	9
ประเภทของงบประมาณ	10
ความแตกต่างของงบประมาณทั้ง 3 ระบบ	15
บทที่ 2 ระบบการจัดทำงบประมาณของประเทศไทยในปัจจุบัน	
กระบวนการวางแผนงบประมาณ	16
กระบวนการจัดทำงบประมาณ	19
▪ กรอบทางด้านกฎหมาย	20
▪ วงจรงบประมาณและปฏิทินงบประมาณ	23
▪ ขอบเขตความครอบคลุมและโครงสร้างงบประมาณ	24
▪ เอกสารงบประมาณ	27
การอนุมัติงบประมาณ	30
การบริหารงบประมาณ	36
การประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณและการตรวจสอบ	41
บทที่ 3 การจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม	
<u>ขั้นตอนที่ 1</u> การกำหนดนโยบายและกรอบงบประมาณรายจ่ายประจำปี	47
งบประมาณ พ.ศ. 2544 ของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม	
<u>ขั้นตอนที่ 2</u> การจัดทำรายละเอียดงบประมาณรายจ่ายประจำปีฯ 2544	55
ของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม	
<u>ขั้นตอนที่ 3</u> การปรับปรุงงบประมาณรายจ่ายประจำปีฯ 2544	57
ของกระทรวงแรงงานและ สวัสดิการสังคม	
<u>ขั้นตอนที่ 4</u> การจัดทำเอกสารงบประมาณรายจ่ายประจำปีฯ 2544	59
(वादาดาดแคง) ของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม	
<u>ขั้นตอนที่ 5</u> การเตรียมการของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมในการพิจารณา	60
ร่าง พ.ร.บ.งบประมาณรายจ่ายประจำปีฯ 2544 ของสภาผู้แทนราษฎร วาระที่ 1	

<u>ขั้นตอนที่ 6</u>	การเสนอของบประมาณเพิ่มเติมและการชี้แจงงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2544 ของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ต่อคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่าง พ.ร.บ.งบประมาณฯ ปี 2544 ของสภาผู้แทนราษฎร	61
<u>ขั้นตอนที่ 7</u>	การพิจารณาร่าง พ.ร.บ.งบประมาณรายจ่ายประจำปี 2544 ของสภาผู้แทนราษฎร วาระที่ 2-3	65
<u>ขั้นตอนที่ 8</u>	การพิจารณาร่าง พ.ร.บ.งบประมาณรายจ่ายประจำปี 2544 ของวุฒิสภา	66

บทที่ 4 บทสรุป 67

บรรณานุกรม 71

ภาคผนวก

เอกสาร 1	สำเนาหนังสือสำนักงบประมาณที่ นร 0404/ว.29 ลงวันที่ 23 พฤศจิกายน 2542 เรื่อง การกำหนดปฏิบัติเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2544	(1)
เอกสาร 2	ปฏิทินการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดทำงบประมาณ ปี 2544 ของกระทรวงแรงงานฯ	(6)
เอกสาร 3	สำเนาคำสั่งกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมที่ 72/2542 ลงวันที่ 2 มีนาคม 2542 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการกลั่นกรองงบประมาณของกระทรวงแรงงานฯ	(9)
เอกสาร 4	นโยบายในการขอตั้งงบประมาณ ปี 2544 ของกระทรวงแรงงานฯ	(12)
เอกสาร 5	สำเนาหนังสือสำนักงบประมาณ ค่วนมาก ที่ นร 0404/ว 46 ลงวันที่ 29 ธันวาคม 2542 เรื่อง การจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2544	(13)
เอกสาร 6	ตารางกรอบงบประมาณปี 2544 ของกระทรวงแรงงานฯ	(18)
เอกสาร 7	สำเนาหนังสือกระทรวงแรงงานฯ ค่วนที่สุด ที่ รส 0207.1/ว.081 ลงวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2543 เรื่อง การจัดทำค่าของงบประมาณรายจ่าย ปี 2544 ของ รส.	(19)
เอกสาร 8	สำเนาหนังสือสำนักวิชาการแรงงานฯ ค่วนมาก ที่ รส 0207.1/ว. 28 ลงวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2543 เรื่อง การจัดทำรายละเอียดค่าของงบประมาณ ปี 2544 ของ สำนักงานปลัดกระทรวง	(21)
เอกสาร 9	สำเนาหนังสือกระทรวงแรงงานฯ ค่วนที่สุด ที่ รส 0207.1/465 ลงวันที่ 29 กุมภาพันธ์ 2543 เรื่อง การจัดทำงบประมาณ ปี 2544 ของ รส.	(23)
เอกสาร 10	สำเนาหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ลับ ค่วนที่สุด ที่ นร 0205/ว 45 ลงวันที่ 12 เมษายน 2543 เรื่อง การจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2544	(24)
เอกสาร 11	สำเนาหนังสือกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ที่ รส 0207.1/ว.331 ลงวันที่ 18 เมษายน 2543 เรื่อง การปรับปรุงรายละเอียดงบประมาณ ปี 2544 ของ รส.	(25)
เอกสาร 12	สำเนาหนังสือกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ที่ รส 0207.1/960 ลงวันที่ 24 เมษายน 2543 เรื่อง การปรับปรุงรายละเอียดงบประมาณ ปี 2544 ของ รส.	(27)
เอกสาร 13	สำเนาหนังสือสำนักงบประมาณ ค่วนมาก ที่ นร 0404/3/150 ลงวันที่ 1 พฤษภาคม 2543 เรื่อง การปรับปรุงรายละเอียดงบประมาณ ปี 2544 ของ รส.	(28)
เอกสาร 14	สำเนาหนังสือสำนักสำนักงานปลัดกระทรวงแรงงานฯ ที่ รส 0207.1/ 1091 ลงวันที่ 10 พฤษภาคม 2543 เรื่อง การจัดตั้งเอกสารงบประมาณ ปี 2544 ของ สป.	(31)

ค

- เอกสาร 15 สำเนาหนังสือกระทรวงแรงงานฯ ค่วนที่สุด ที่ รส 0207.1/ว. 498 ลงวันที่ 9 มิถุนายน 2543 เรื่อง การจัดเตรียมข้อมูลเพื่อชี้แจงต่อสภาผู้แทนราษฎร (32)
- เอกสาร 16 สรุปงบประมาณฯ ปี 2544 ของกระทรวงแรงงานฯ ก่อนการประชุมสภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณางบประมาณปี 2544 วาระที่ 1 (33)
- เอกสาร 17 สำเนาหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ค่วนที่สุด ที่ นร 0202/ว(ท) 9500 ลงวันที่ 27 มิถุนายน 2543 เรื่อง การประชุมสภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณาร่าง พ.ร.บ. งบประมาณฯ ปี 2544 (37)
- เอกสาร 18 สำเนาหนังสือสภาผู้แทนราษฎร ค่วนที่สุด ที่ 1/2543 ลงวันที่ 3 กรกฎาคม 2543 เรื่อง การพิจารณางบประมาณฯ ปี 2544 ของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่าง พ.ร.บ.งบประมาณฯ ปี 2544 (39)
- เอกสาร 19 หนังสือสำนักวิชาการแรงงานและสวัสดิการสังคม ค่วนมากที่สุด ที่ รส 0207.1/1291 ลงวันที่ 6 กรกฎาคม 2543 เรื่อง การเตรียมการของ รส. เพื่อชี้แจงต่อคณะกรรมการฯ (43)
- เอกสาร 20 คำชี้แจงประกอบการนำเสนองบประมาณฯ ปี 2544 ของกระทรวงแรงงานฯ (45)
- เอกสาร 21 สำเนาหนังสือสำนักวิชาการฯ ค่วนที่สุด ที่ รส 0207.1/1556 ลงวันที่ 17 สิงหาคม 2543 เรื่อง สรุปการประชุมชี้แจงงบประมาณฯ ปี 2544 ของ รส. ต่อคณะกรรมการฯ (51)
- เอกสาร 22 สำเนาหนังสือสำนักงานปลัดกระทรวง ค่วนมากที่สุด ที่ รส 0207.1/ว 679 ลงวันที่ 7 กรกฎาคม 2543 เรื่อง การเสนอขอแปรญัตติงบประมาณฯ ปี 2544 ของ รส. (54)
- เอกสาร 23 สำเนาสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ค่วนที่สุด ที่ นร 0204/ว 91 ลงวันที่ 14 กรกฎาคม 2543 เรื่อง การเสนอขอเพิ่มงบประมาณในการพิจารณาของ คณะกรรมการฯ ปี 2544 (56)
- เอกสาร 24 สำเนาหนังสือกระทรวงแรงงานฯ ค่วน ที่ รส 0207.1/ว 585 ลงวันที่ 19 กรกฎาคม 2543 เรื่อง การประชุมเพื่อพิจารณาโครงการที่ขอแปรญัตติงบประมาณฯ ปี 2544 ของ รส. (59)
- เอกสาร 25 สำเนาหนังสือกระทรวงแรงงานฯ ค่วนที่สุด ที่ รส 0207.1/1859 ลงวันที่ 27 กรกฎาคม 2543 เรื่อง ขอส่งงาน/โครงการที่เสนอขอแปรญัตติงบประมาณฯ ปี 2544 ของ รส. (60)
- เอกสาร 26 สำเนาหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ค่วนมากที่สุด ที่ นร 0404/ว 108 ลงวันที่ 23 สิงหาคม 2543 เรื่อง การเพิ่มและเปลี่ยนแปลงงบประมาณฯ ปี 2544 (61)
- เอกสาร 27 สำเนาหนังสือกระทรวงแรงงานฯ ค่วนมากที่สุด ที่ รส 0207.1/ว 735 ลงวันที่ 5 กันยายน 2543 เรื่อง การเพิ่มและเปลี่ยนแปลงงบประมาณฯ ปี 2544 ของ รส. (63)
- เอกสาร 28 สำเนาหนังสือสำนักงานเลขานุการรัฐมนตรี ค่วนที่สุด ที่ รส 0101/2766 ลงวันที่ 4 สิงหาคม 2543 เรื่อง การประชุมเพื่อพิจารณาร่าง พ.ร.บ. งบประมาณฯ ปี 2544 ในวาระที่ 2 - 3 (64)
- เอกสาร 29 สรุปร่าง พ.ร.บ.งบประมาณฯ ปี 2544 ของกระทรวงแรงงานฯ ก่อนเข้าสู่ การพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร วาระที่ 2 - 3 (66)
- เอกสาร 30 สำเนาหนังสือสำนักงานปลัดกระทรวงแรงงานฯ ที่ รส 0207.1/ว ว 1447 ลงวันที่ 18 กันยายน 2543 เรื่อง สรุปการประชุมเพื่อพิจารณาร่าง พ.ร.บ. งบประมาณฯ ปี 2544 วาระ 2-3 (69)